Барыдойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

Тахсара 6-с сыла

№ 23 (583)
Кулун тутар
18
күнэ
1960 сыл.
Бээтинсэ

Сыаната 10 харчы

ССКП Өлөнүөк оройуонунааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Кыһанан үлэлиир буоллахха

Эдэр механизатор Н. Дорофеев Сталин аатынан колхозка үс сылга дуогабардаһан тракториһынан кэлбитэ. Кини быйыл кыһын полярнай эргиитэ хараҥа ыйдарыгар Анаабыртан тракторынан таһаҕас таһыытыгар үлэлээтэ.

Муустаах муора кытыыта буурҕалаах, силлиэлээх Анаабырга таб. Дорофеев куһаҕана суох тракторист буоларын көрдөрдө. Трактор тохтоло суох, тибиитэн иҥнибэккэ үлэлээбитинэн колхозка 30 тыһыынчаттан тахса солкуобайдаах харчынан дохуот киирдэ.

М. Семенов.

Боломуочунайдар мунньахтарын тэрээһиннээхтик ыытыахха

Оройуоннаааҕы потребительскай общество бырабылыанньатын боломуочуйата туолбутунан, бу ыйга отчуоттуур-быыбардыыр мунньаҕы ыытарга сорук турар. Бу отчуоттуур-быыбардыыр мунньахха пайщиктаахтар талбыт боломуочунайдара райпо отчуоттуур бириэмэҕэ үлэтин дьүүллэһиэхтэрэ, бырабылыанньа састаабын быыбардыахтара.

Пайщиктаахтар боломуочунайдарын оройуоннаааҕы мунньаҕа кулун тутар 23 күнүгэр ыытыллар. Онон нэаилиэктэргэ пайщиктаахтар райпо бырабылыанньатын отчуотун дьүүллэспит мунньахтара ыытылыннылар. Ити мунньахтарга райпо үлэтигэр баар итэҕэстэргэ сөптөөх кэпсэтиилэр буолуталаатылар.

Аастыт сылларга боломуочунайдар оройуоннаааҕы мунньахтара тэрээһиннэ суохтук ыытыллаллара. Буолаары турар пайщиктаахтар боломуочунайдарын мунньаҕа тэрээһиннээхтик, райпо бырабылыанньатын отчуотун дьыалабыайдык дьүүллэһиннэн ыытылларыгар көрдөбүл туруоруллар.

Нэһилиэнньэни аһынан-таҥаһынан хааччыйыыга аастыт өттүгэр райпо мөлтөхтүк үлэлээтэ диэн быһаччы этиэххэ наада. Атыннык эттэххэ, райпо бырабылыанньата быыбарданыаҕыттан ыла үлэлээн кэлбит бириэмэтэ, үлэни тостуу тупсарыыны эрэйэр өрө көтөҕүллүүлээх бириэмэ буолар. Онон райпо урукку сыллардааҕар биллэр-көстөр ситиһиилэрдээх үлэлииригэр туруоруллубут көрдөбүлгэ эппиэттиир курдук үлэлиэхтээх этэ.

Райпо маҕаһыыннара үгүстэрэ былааннарын толорботтор, ыскылааттар туруктара мөлтөхтөр, бородуукталар, табаардар куһаҕаннык хараллаллар. Остолобуой былаанын толорон иһэр буоллар да, саамай куһаҕан остолобуой ахсыгар киирэр туруктаах. Бэкээринэ, иистэнэр сыах куһаҕаннык үлэлиллэр.

Райпо бырабылыанньатын кылаабынай итэҕэһинэн, үлэһиттэр элбэх критическэй этиилэрин болҕомтоҕо ылбатын этиллиэх тустаах. Ол түмүгэр итэҕэстэр туоратыллыбаттар, салҕанан тахса тураллар. Сорох ардыгар тулуйуллубат итэҕэстэр таһаарыллаллар.

Пайщиктаахтар боломуочунайдарын мунньаҕа райпо бырабылыанньата отчуоттуур бириэмэҕэ үлэтин туһунан отчуотун истэн, дьүүллэһэн баран райпо үлэтин тупсараргa саҥа соруктары туруоруоҕа. Бырабылыанньа саҥа састаабыгар пайщиктаахтар боломуочунайдара биэрбит накаастарын толорор кыахтаах, үлэни тупсараргa дьоҕурдаах дьоннор быыбарданыахтара диэн эрэниэхпигин сөп.

Кинигэ ыйыгар

Олунньу уонна кулун тутар ыйдар кинигэ ыйдарынан биллэриллэннэр, кинигэни нэһилиэнньэҕэ атылаһын ыытылла турар. Кинигэ ыйдарыгар 9 маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэр кыттыыны ыланнар кинигэни киэҥник атылаһыны тэрийэллэр. Ордук орто оскуола үөрэнээччилэрин комсомольскай тэрилтэлэрин комсомолецтара актыыбынайдык кытталлар. Кинилэр 2.345 солк. кинигэни атылаатылар.

Ол эрээри кинигэ ыйа мөлтөх тэрээһиннээхтик ыытыллар. Оройуоннаааҕы балыыһа комсомольскай тэрилтэтэ баара эрэ 100 солк. кинигэни атылаата. Кинигэ суолтатын туһунан бэсиэдэлэр оноһуллубаттар, быһатын эттэххэ, кинигэни пропагандалаһын тэриллибэт. Маныаха культурнай-сырдатар тэрилтэлэр, ордук библиотекалар үлэһиттэрэ биллэр-көстөр кыттыыны ылбаттар. Оройуоннаааҕы библиотека кинигэ ыйын бириэмэтигэр аҕааччылар конференцияларын ыыта илик.

Кинигэни атылаһыҥа үөрэнээччи Николаева Катя, райпо комсомольскай тэрилтэтин комсомолката Иванова М. И. үчүгэйдик кытталлар.

Кулун тутар ый бүтэрэ аҕыйах хонуктар хаалларыгар, онон кинигэ ыйын хаалбыт аҕыйах хонуктарга өссө киэҥник тэнитиэххэ. Быйыл кинигэ ыйын түмүктээн, ким хайдах кыттыбытыгар кэпсэтии баар буолуохтаах.

Ф. Наумова.

В. И. ЛЕНИН ТӨРӨӨБҮТЭ 90 СЫЛЫН ТУОЛУУТУГАР

ЛЕНИН ТҮҺҮНАН

В. В. Куйбышев тохсуһуна 21 күнүгэр 1934 сылларааҕа „Уон сыл Ленинэ „уох“ диэн дакылаатыттан

Деникини утары охсуһууга барар коммунист-байыастары В. И. Ленин Моссовет балконуттан эҕэрдэлиир.

Москва, 1919 с. алтынньы 16 күнэ (кинокадр).
(ССКП КК иһинээҕи марксизм-ленинизм Института таһаарарга бэлэмнээбит альбомуттан).

Ленин биһиги дойдубутугар социализм кыайарын туһугар сүнкэн үлэни оҥорбута. Социализм саҥаттан-саҥа араскылара баар буолуох айылаах түгэннэригэр дойду норуотун хаһаайыстыбатыгар баар көстүүлэри барыларын кини хайдах курдук билгэлиирэй! Бары учаастактары бииргэн биир звеноҕа тиһэн, сэриттэн алдьаммыт-саараммыт норуот хаһаайыстыбатын бүттүүнүн сыабын соһон таһаарар туһугар кини сүдү энергиятын барытын биэрбитэ.

Ким билбэтий Владимир Ильич бурдук туһунан, ол гынан баран бурдук туһунан уопсайынан буолбакка, бурдук поставкатын. былаанын туһунан буолбакка, ас-үөл өттүнэн быстарыктаан олорор киин сирдэргэ ыытыллар бурдук хас биирдии маршрутун, хас биирдии вагон бурдук туһунан, хайдах курдук кыһаммытын! Ким билбэтий оттугу, чоҕу син биир эмиэ чопчу форманан: хайа маршрут ханна барарын уонна ким тиэрдиэхтээҕин, ким туох туһугар эппиэттиэхтээҕин көрөбилэ олорбутун? Табаар эргиирин тэнийиитин, куорат уонна дэриэбинэ икки ардыларыгар эргиэнинэн сибээстэһиигэ тахсар процесстары наһаа болҕомтолоохтук Ильичтэн ордук ким көрөн-истэн олорбутай? Биһиги дойдубут кыһыл көмүһүнэн аан маҥнай 20 мөлүйүөн солкуобайы мунньуммутугар Ильичтэн ордук ким үөрбүтэй-көппүтэй?

Биһиги дойдуга социализмы тутуу улахан суолталаах бастакы тирэҕинэн аҕар ыарахан индустриятын акылаатыгар бастакы таас уурулунна диэн кини хайдах курдук үөрбүтэй? Үлэҕэ социалистическайдыы сыһыаннаһыы бастакы арыскыларыгар Владимир Ильичтэн ордук ким болҕомтолоохтук сыһыаннаспытай? Субуотунньуктар идеяларын, үлэҕэ социалистическайдыы сыһыаннаһыы идеятын кини хайдах курдук бүөбэйдээбитин бэйэҕит өйдүүгүт. Владимир Ильич советскай үлэ оҥорумтуотун туһунан пролетарскай государствоҕа субу-субу уонна үгүстүк этэрин ону биһиги дойдубутугар социализмы тутуу улахан суолталаах усулуобуйатын быһыытынан туруорарын эһиги бэйэҕит өйдүүгүт. Техникаҕа туох саҥа тахсарын барытын, техническэй таһымы өрө көтөҕүөх айылаҕы барытын Владимир Ильичтэн ордук ким кэтиир-билэр этэй?

Культура бары араскыларын кини хайдах курдук болҕомтолоохтук, хаһаайынныы кэтээн көрөрөй! Сиэри таһынан элбэх үлэлээх да буоллар, учууталлар мунньахтарыгар, сырдатыы үлэһиттэрин конференцияларыгар о. д. а. сылдьар кыаҕы кини син булар этэ. Социализм суолугар үктэммит дойду норуот хаһаайыстыбатыгар социализмҥа дьүөрэлээх уопсай былааннаах буоларын туһугар Владимир Ильичтэн ордук дьэ ким кыһанарай? ГОЭЛРО былаанын, дойдуну бүтүннүүтүн электричестволааһын былаанын эмиэ Владимир Ильич бүөбэйдээн оҥорбута.

Ленин сүҥкэннээх тэрийэр дьоҕура бу маннык-тарга буолара: кини биһиги сирбитигэр туох буола турарын барытын кытары адьас ыга сибээстээх этэ. кини Советскай дойдуга тахсар хас биирдии кып-кыра да процесса гениальнайдык бэлиэтээн өтө көрөрө уонна ити таһыгар, кини сатаан түмүктээн айымньылаах гениальнай идеялары булара, биһиги дойдубутун саҥаттан саҥа кыайыыларга тиэрдэр сөптөөх суоллары сүүмэрдиирэ.

Владимир Ильич Октябрьскай революция кэнниттэн үһуна суох кэмнэ толорбут туох баар үлэтин бүтүннүүтүн сырдатар кылаабынай идеянан, биллэн турар, биһиги дойдубутугар социализмы тутуу идеята этэ. Кини биһиги хас күннээҕи үлэбитигэр-хамнаспытыгар социализм ити элеменнэрин улам элбэхтик киллэрэн иһэргэ дьулуһара.

Китайдыы тылынан

Гражданскай сэрии геройа И. Я. Строд „Тайҕаҕа“ уонна „Саха тайҕатыгар“ диэн икки томнаах мемуара отучча сыллааҕыта киин издательстволарга хаста да бэчээттэнэн тахсыталаабыта. Онуу тэҥэ ити айымньы арҕаанҥы омуктар тылларыгар тылбаастаммыта биллэр.

И. Я. Строд суруйуута улуу китай тылыгар эмиэ тылбаастанна. Кини „Тайҕаҕа“ диэн бастакы кинигэтин китай суруйааччыта Пан Чжень өссө 1955 сыллааххa тылбаастаабыта, ону „Шанхай Цэньи чубаньшэ“ диэн издательство бэчээттээн таһаарбыт.

Киэҥ туттар дьоннордоохпут

167 №-дээх партия коллектива ааспыт сыллаахха куһаҕана суохтук үлэлээбитэ. Ол түмүгэр бу партия геологическай управление уонна профсоюз территориальнай комитетын уураах ҕынан 1959 сылга социалистическай куоталаһыыга иккис миэстэни ылла. Оттон таб. Красилов маастардаах буровой бириГээдээҕэ геологическай управление үрдүнэн иккис миэстэни бэрилиннэ. Комсомолец К. Ноговицын бириГээдэтэ үһүс миэстэҕэ тигистэ.

Кулунтарий Ноговицын эдэр специалист, кини 1958 сыллаахха Ленинградтаах горнай институту бүтэрбитэ. Көрсүө, сэмэй, эдэр инженер салайар буровой бириГээдэтэ семилетка бастакы сылыгар производственнай сорудаҕын 120 бырыһыан толорбута. Бу бириГээдэ чилиэннэрэ семилетка иккис сылыгар өссө үрдүк көрдөрүүлээхтик үлэлиирГэ соруктаннылар. Тохсунньу ыйга сорудахтарын 117 бырыһыан толордулар. Маҥнайгы кыбартаалга производственнай былааннарын аһара толоруохтара диэн эрэниэххэ сөп.

Комсомол ороЙуоннааҕы комитетын путевкатынан барбыт, биһиги ороЙуоммут ыччаттара, комсомолецтар Николай Алексеев, Эдуард Боесков- күннээҕи нуормаларын толороннор, үчүгэйдик үлэлии сылдьаллар. Кинилэр ороЙуоннай комсомольскай тэрилтэ биэрбит итэҕэлин чиэстээхтик толороллоруттан үөрэбит. Үлэҕэ эрэ үчүгэйдик үлэлиир буолбатахтар, комсомольскай тэрилтэ ис-союзнай үлэтигэр актыыбынайдык кытталлар.

Дойду араас муннуктарыттан кэлбит дьону кытта доҕордоһон, сахалар Н. Васильев, П. Данилов, А. Шадрин, А. Николаев уонна К. Ноговицын сир баайын көрдөөһүнгэ өрө көтөҕүллүүлээхтик үлэлиилэр. 167 №-дээх партия салайааччылара тт. Кудрявый Ю. А. уонна Осипов Г. А. кинилэри сылайар-элэйэр диэни билбэт, кытаанахтартан толлубат, көрсүө-сэмэй дьоннор— биһиги киэҥ туттар дьоннорбут диэн кэпсииллэр.

Н. Уваров.

Куһаҕан сыһыаны ууратыахха

Телефоннай станция үлэтигэр итэҕэстэр элбэхтэр. Ол гынан баран сорох ардыгар клиеннар өттүлэриттэн телефоҥҥа куһаҕаннык сыһаннаһар түбэлтэлэр тахсаллар. Холобур, звоннаан баран холбоммут нүөмэр эппиэттээбэтэҕинэ, сорохтор телефонисткаларга кыыһыраллар, куруубайдык кэпсэтэллэр уонна телефон буруйдааҕын курдук трубканы талыр ҕына быраҕаллар.

Ардыгар телефон ручкатын төһө кыахтара баарынан эрийэллэр, телефоннарын ручката өҕүллэн эриллибэт буоллаҕына, телефон үлэлээбэт диэн айдаан бөҕө буолар. Телефоннай аппараты эбэтэр трубканы муостаҕа түһэрэр түбэлтэлэр бааллар.

Онон телефонунан туһанар клиеннар телефонисткалары кытта эйэҕэстик сыһыаннаһалларыгар, телефоннай аппарать мээнэ бараҕаттаабаттарыгар баҕарыахха сөп.

Д. Константинов.

□▽□

Спортивнай биэчэр

Соторутааҕыта буолан ааспыт, тыа хаһаайыстыбатын бастыҥнарын ороЙуоннааҕы сүбэ мунньаҕын бириэмэтигэр спортивнай биэчэр буолбута. Бу биэчэргэ ороЙуон спортивнай обществотын председателэ таб. Архипов И.А. физкультурнай уонна спортивнай үлэ биһиги ороЙуоммутугар туругун уонна үһүс ороЙуоннай спартакиада ыытылларын туһунан бэсиэдэ оҥордо.

Бэсиэдэ кэнниттэн ороЙуон киинин спортсменнара араас эрчиллиилэри көрдөрдүлэр. Кинилэр көҥүл тустууга, бокска, гимнастикаҕа, акробатическай этюттарга уонна икки буутаах гиранан эрчиллиилэргэ бэлэмнэниилэрин куһаҕана суохтук толордулар.

Биэчэргэ мустубут дьон астыммыттарын биллэрдилэр, инникитин спортсменнар өссө үчүгэй эрчиллиилээх буолаллар ыгар баҕардылар. Бу ыытыллыбыт маҥнайгы спортивнай биэчэргэ ордук актыыбынай кыттыыны орто оскуола спортсменнара ыллыллар.

„Сардаҥа“ корр.

БИҺИГИ ГАЗЕТАБЫТТАРБЫТ

Парижскай коммуна күнэ

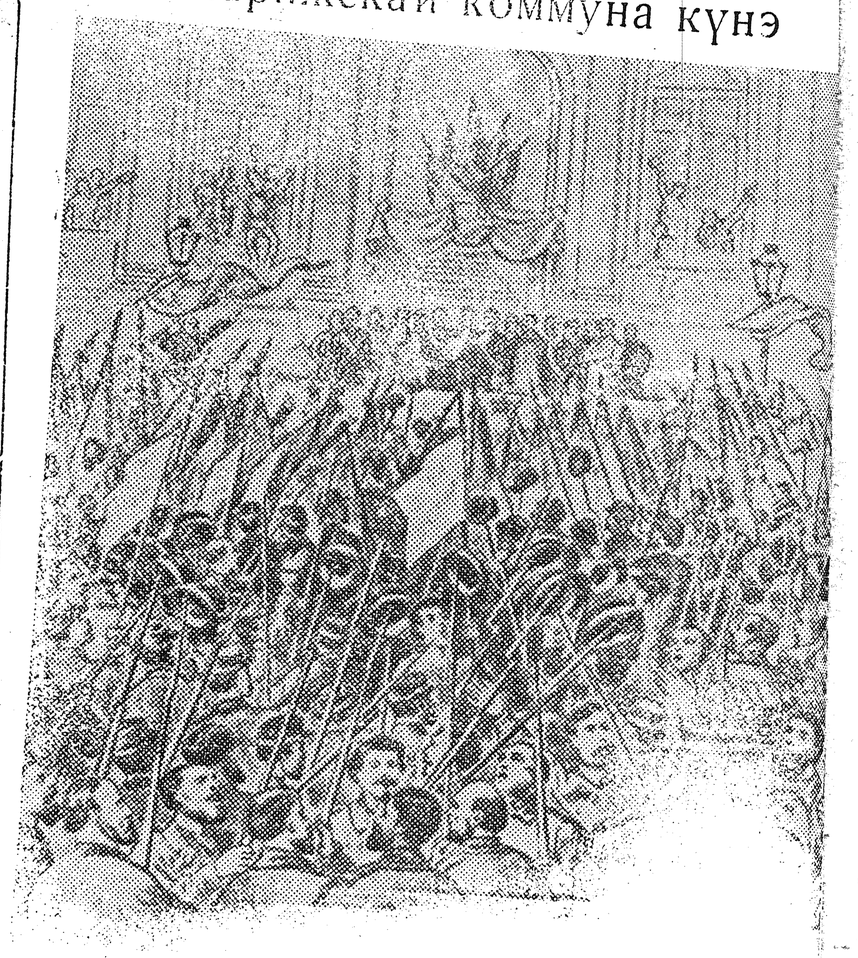

(Сурунаалтан иллюстрация [illegible] үйэ 70-с сыллара) ССТА фотохроникатан.

Бүгүн Парижскай коммуна күнэ. Парижскай коммуна—1871 сыллаахха кулун тутар 18 күнүгэр бастааннаа түмүгэр, Париж рабочайдарынан тэриллибит, революционнай рабочай правительство, пролетариат диктатуратын аан дойдуга маҥнайгы опыта.

Маркс изм - ленинизм классиктара научнай социализм теориятын айан оҥорууларыгар Коммуна опытын туһаммыттар.

Кылаатка уурдараччылар истиилэригэр

Кылаака уурдараччы гражданнар, эһиги кылаатка уурдарыы бэлэмнэтиллэн уонна сүүйүүлээх кылаатарга сүүйүү тираастара сылга иккитэ—муус устар уонна алтынньы ыйдарга таһаарыллалларын билэҕит. Уочараттаах тираж тахсарын күүтэ сылдьар буолуохтааххыт.

Сүүйүүлээх кылаатларга сүүйүүлэр уочараттаах 35-с тиражтара быйыл муус устар 2—3 күннэригэр, Мирнэй куоракка оонньонор.

В. Евстафьева,
сберкасса бухгалтера.

Консультация

ҮЛЭЛИИР ИНВАЛИДТАРГА ПЕНСИЯНЫ ТӨЛӨӨҺҮН САҢА БЭРЭЭДЭГЭ

Үлэһиттэри пенсиянан хааччыйыыны салгыы тэпсарар сыалтан ССРС Верховнай Советын Президиумун 1959 сыл ахсынньы ыйын 26 күнүнээҕи уураахаҕынан үлэлиир инвалидтарга пенсияны төлөөһүнгэ сорох уларытыылар киллэрилиннилэр.

Уонна II группа инвалидтара 1200 солкуобайга диэри хамнастаах үлэҕэ үлэлиир буоллахарына, пенсия ананыан иннинээҕи хамнастарыттан тутуллуута суох, пенсиялара толору төлөнүллэр, оттон III группа инвалидтарга—биллиммыт пенсия 50 бырыһыыстан итэҕэһэ суоҕа төлөнүллэр.

II уонна III группа инвалидтара 1200 солкуобайтан тахса хамнастаах үлэҕэ үлэлиир буоллахтарына, кичилэр пенсияларын уонна хамнастарын уопсай суумата пенсия ананыан иннинээҕи хамнастарыттан ордуга суох буоларын курдук төлөнүллэр.

Бу үөһээ этиллибиттэри быһаарыыга маннык холобурдары ылыаҕыҥ:

1. II группа инвалида 1210 солк. хамнастаах үлэҕэ үлэлиир, пенсия ананыан иннинээҕи хамнаһа 880 солк., пенсията 335 солк., бу түбэлтэҕэ пенсия төлөнүллүбэт: кини билиҥҥи хамнаһа (1210 солк.) уонна 335 солк. пенсията пенсия ананыан иннинээҕи хамнаһыттан (880 солк.) элбэх.

2. II группа инвалида 1320 солк. хамнастаах, пенсия ананыан иннинээҕи хамнаһа 1460 солк. пенсията 393 солк. Маннык түбэлтэҕэ 140 солк. суумалаах пенсия төлөнүллэр, (1460—1320-140), а.э. билиҥҥи хамнаһын уонна пенсиятын уопсай суумата урукку хамнаһыгар (1460) тэҥнэһэр буоларын курдук пенсияҕа аҕыйатыллар.

3. II группа инвалида 1400 солк. хамнастаах, пенсия ананыан иннинэ 2778 солк. хамнастаах этэ, 600 солк. кээмэйдээх пенсия анаммыт. Хамнаһа уонна пенсията 2000 солкуобай буолар, а.э. пенсия ананыан иннинээҕи хамнаһыттан [illegible] суох. Онон кинээх пенсията толору төлөнүллүөхтээх.

4. III группа инвалида 930 солк. хамнаһы ылар, пенсия ананыан иннинэ ыйдаҕы орто хамнаһа 833 солк. этэ, пенсиятын кээмэйэ 228 солк., кини билиҥҥи хамнаһа (930) пенсия ананыан иннинээҕи (883) хамнаһыттан үрдүк, ол гынан баран 1200 солк. аттыгар, онон бу түбэлтэҕэ анаммыт пенсия 50 бырыһыана, а. э. 114 солк. төлөнүллэр.

5. III группа инвалида 1280 солк. хамнастаах үлэҕэ үлэлиир, пенсия ананыан иннинээҕи хамнаһа 1090 солк. Кинээхэ 279 солк. пенсия анаммыт. Маннык түбэлтэҕэ пенсия 169 солкуобайынан аҕыйатыллар, а.э. 110 солкуобай төлөнүллэр.

6. III группа инвалида [illegible] солк. хамнастаах [illegible] үлэлиир, пенсия ананыан иннинэ ыйдаҕы орто хамнаһа 2210 солк. этэ, анаммыт пенсиятын кээмэйэ 361 солк. Кини билигин ылар хамнаһын уонна пенсиятын суумалара урукку хамнаһын (2210) ааспыт. Онон бу түбэлтэҕэ пенсия толору төлөнүллэр.

7. III группа инвалида 1250 солк. хамнастаах, пенсия ананыан иннинээҕи хамнаһа 1180 солк. этэ, пенсиятын кээмэйэ 258 солк. Кини билигин ылар хамнаһа (1250) уонна пенсията (258) урукку хамнаһынаҕар (1180) үрдүк. Онон бу түбэлтэҕэ пенсия төлөнүллүбэт.

Редактор
И. И. БУДИЩЕВ.

Редакция уонна типография аадырыһа: Саха АССР, Оленёк озолоноҕата, Октябрьскай уулусса 15 №-рэ.

Заказ № 23 Оленекская районная типография Тираж 460.